

Djurförbud

- en analys av domar enligt 29 § Djurskyddslagen samt definition av resurs- och funktionskrav

Ban against own or take care of animals

*- an analyse of judicial decisions according to 29 § in the Swedish
animal welfare legislation and definitions of resource – and
function based demands*

Henriette Bonde

Sveriges Lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Etologi- och Djurskyddsprogrammet

Skara 2008

Studentarbete 184

*Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Ethology- and Animal Welfare programme*

Student report 184

ISSN 1652-280X

Djurförbud

- en analys av domar enligt 29 § djurskyddslagen samt definition av resurs- och funktionskrav

Ban against own or take care of animals

- an analyse of judicial decisions according to 29 § in the Swedish animal welfare legislation and definitions of resource- and function based demands

Henriette Bonde

Examensarbete, 15 hp, Etologi- och Djurskyddsprogrammet

Handledare: Jenny Yngvesson

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
Abstract.....	4
Sammanfattning.....	5
Förord	6
Förkortningar.....	7
1. Inledning	8
1.1. Syfte.....	8
1.2. Frågeställning.....	8
1.3. Material och Metod	8
2. Bakgrund	10
2.1 Hur sköts djurskyddskontrollen idag?	10
2.1.1 Kommunen.....	10
2.1.2 Länsstyrelsen	11
2.1.3 Jordbruksverket	11
2.2 Den rättsliga processen i djurskyddsärenden	11
2.2.1 Brottmål.....	12
2.2.2 Förvaltningsärenden	13
2.3 Förbud att ha hand om djur enligt 29 § djurskyddslagen	13
3. Resultat	16
4. Diskussion	20
Referenser	22
Bilaga 1.....	23

Abstract

The aim of this study is to with the help of my data, conduct statistic analyses about animal welfare mistakes and scarcities, as a preventive measure for the public sector point of view and how farmers handle their animals in these cases, when and how these mistakes and scarcities are likely to appear and in this way perhaps manage the existing problems. The aim of using judicial decisions of banning ownership and caretaking of animals according to the 29 § is that this judicial decision is the outermost fortification of animal welfare.

In November 1938 the pro tempore investigator handed over a report with a proposition according the animal welfare legislation. Pro tempore proposed that the court should in some cases, be able to order a person guilty of cruelty against animals to a ban of owning or taking care of animals. This proposal unfortunately was turned down. The question about introduce a ban against owning or taking care of animals into the Swedish animal welfare legislation was again discussed in April 1967 at an interpellation debate in the parliaments second chamber. A memorandum was established in March 1968 which developed into a proposal to introduce a ban against owning or taking care of animals to the Swedish animal welfare legislation. The direction took effect 1969 and was introduced in the animal welfare legislation in the present animal welfare legislation was established in 1988, this resolution remained almost unchanged.

Decisions based on functioning based demands are more common than decisions based on resource based demands. But it is clear that the majority of those judicial decisions are based on a combination of these two. Today there are no definitions of these two conceptions neither on the Swedish board of agriculture nor in the industry. For that reason I had to create one. The industries have difficulties to define these two conceptions, and mean that function based demands is the opposite of detailed based demands. It is more correct to manifest that function- respectively resource based demands can be more or less detailed.

Only 7 of the 105 judicial decisions I have read have been appealed in the Swedish administrative court of appeal where every one of the 7 judicial decisions have been turned down. Maybe we can discern a trend that it is in the county administrative court the animal welfare judicial decisions concerning a ban against owning or taking care of animals is concluded. Of a total of 105 judicial decisions only 7 of them were approved which means approx. 6 % of the judicial decisions.

The results of this study also establishes that the agriculture animals together with cats and dogs are the most common animals where the judicial decisions concerning ban to own or take care of animals are implemented. Only a few judicial decisions concern other pets.

Sammanfattning

Syftet är att med hjälp av framtagna data kunna föra statistik över djurskyddets fel och brister från den offentliga sektorns sida samt djurhållarnas hantering av djuren i dessa fall, var och hur bristerna de kan tänkas förekomma och på det sättet kanske kunna komma tillrätta med befintliga problem. Syftet att använda sig av djurförbudsdomar enligt 29 § DL är att denna paragraf utgör djurskyddets yttersta befästning.

I november 1938 lämnade tillförordnad utredningsman ett betänkande med förslag rörande djurskyddslagstiftningen. Utredningsmannen föreslog att domstolarna skulle, kunna i vissa fall kunna döma den som gjort sig skyldig till djurplågeri till förbud att syssla med djur. Detta förslag avslogs. Frågan om införande av djurförbud i den svenska djurskyddslagstiftningen tas upp igen i april 1967 vid en interpellationsdebatt i riksdagens andra kammare. En promemoria upprättas i mars 1968 som mynnar ut i ett förslag om att en bestämmelse om möjlighet att meddela förbud att handha djur förs in i djurskyddslagen. Bestämmelsen trädde ikraft 1969 och infördes i djurskyddslagen och inte strafflagen. När vår nuvarande djurskyddslag tillkom 1988 överfördes förbudsbestämmelsen i stort sett oförändrad.

Av de 105 stycken domar som jag beskådat är det endast 7 stycken som överklagats och fått prövningstillstånd i kammarrätten där alla fått avslag. Kanske man kan urskilja en trend att det i stort sett är i länsrätten som djurskyddsärenden gällande djurförbud avgörs. Av totalt 105 stycken domar är det endast 7 stycken som fått bifall vilket innebär ca 6 % av domarna.

Av resultatet kan vi också konstatera att det är lantbrukets djur som är vanligast tillsammans med hund och katt att djurförbud grundas på. Ett par enstaka fall rör övriga sällskapsdjur.

Beslut grundade på funktionskrav är vanligare än beslut grundade på resurskrav. Men det är tydligt att majoriteten av domarna ofta grundas på en kombination av dessa två. Idag finns inga definitioner på dessa två begrepp varken på jordbruksverket eller hos näringen. Det var därför nödvändigt för mig att sätta mitt finger på vad som var vad. Naringen har svårt att definiera dessa begrepp och menar ofta att funktionskrav är motsatsen till detaljregler. Det är mer korrekt att uttrycka sig som så att ett resurs- respektive funktionskrav kan vara mer eller mindre detaljerat.

Förord

”The greatness of a nation and its moral progress can be judged by the way its animals are treated” (Mahatma Gandhi)

Mitt brinnande engagemang för djurs välfärd har vuxit och blivit ännu större under de tre år jag läst på Etologi och Djurskyddsprogrammet. Det är med en större insikt och djupare kunskap som jag nu inleder mitt examensarbete. Djuren har ingen talan eller chans att försvara sig i rättsliga sammanhang. De måste helt förlita sig på oss, att vi för deras talan och ger dem en rättslig chans. Då framförallt på oss som brinner för att skapa ett bättre djurskydd. Många sakkunniga inom den rättsliga sektorn, så som jurister och åklagare har en liten kunskap om djur samt ofta ett bristande intresse av dessa fall. Jag är stolt över att vi i Sverige kan döma till djurförbud. Det är en av de hårdaste administrativa sanktioner man kan åläggas inom djurskyddet då denna dom är livslång, om inte begäran om omprövning görs.

Jag har under mina veckors arbete med detta examensarbete fått en ännu djupare inblick i ett antal djurförbudsdomar. Vissa av dem har väckt starka känslor hos mig och tårarna har varit nära många gånger. Tårar byts snabbt ut mot ilska och det är denna ilska och medkänsla som är drivkraften! Någon måste kämpa för djuren och det finns många med mig därute som är villiga att göra det, eller som redan gör det med all den kraft de har. Jag hoppas att med detta arbete kunna få en bra grund och inblick i hur den svenska rättsliga sektorn är uppbyggd samt att få en förståelse hur tänket runt djurskyddsärenden fungerar.

Jag hoppas att genom detta arbete få en bredare kunskap inom området djurförbud, som jag kan använda mig av i framtida arbete i någon av de olika instanserna. Det är viktigt tror jag att även inneha denna kunskap redan på tillsynsnivå för att på rätt sätt förelägga, handlägga eller samla in ”bevis” som i slutändan kan vara avgörande i högre instansers beslut. Genom detta arbete hoppas jag kunna hjälpa fler djur i fortsättningen som hamnat i fel händer.

Jag skulle vilja tacka min familj och mina vänner som under min examensperiod stöttat mig på olika sätt. Min handledare på Jordbruksverket Johan Loberg som trots att han har jobb upp över öronen tagit sig tid att lyssna på mina frågor. Katarina Gielen som gjorde det möjligt för mig att sitta på Jordbruksverket. Min handledare Jenny Yngvesson som stått ut med mitt ständiga velande, och som har gett mig många goda råd på vägen och styrt mig i rätt riktning. Min häst Morgan som alltid mött mig med en varm hälsning när jag kommit trött och stressad till stallet och känt mig skyldig att jag inte spenderat mer tid med honom.

Förkortningar

DL	Djurskyddslagen
DF	Djurskyddsförordningen
Lst	Länsstyrelsen
Kr	Kammarrätten
Lr	Länsrätten

1. Inledning

1.1. Syfte

Syftet med detta arbete är dels att datorisera relevant information som finns i de befintliga domar som idag bevaras i diverse pärmar på Jordbruksverket i Jönköping. Med relevant information menas sådan som Jordbruksverket har intresse av samt information som jag behöver för att kunna svara på mina frågeställningar.

Syftet är också att med hjälp av framtagna data kunna föra statistik över djurskyddets fel och brister, i förebyggande syfte från den offentliga sektorns sida samt djurhållarnas hantering av djuren i dessa fall, var och hur de kan tänkas förekomma och på det sättet kanske kunna komma tillrätta med befintliga problem. Syftet att använda sig av djurförbudsdomar enligt 29 § DL är därför att denna utgör djurskyddets yttersta befestning. Bestämmelser runt 29 § DL har de senaste åren skärpts och genom att denna paragraf tillämpas räddas många djur från lidande.

1.2. Frågeställning

De frågeställningar jag utgår ifrån är:

- Vilket djurslag är vanligast att djurförbud utfärdas på?
- Hur ser statistiken ut, hur många beslut från länsstyrelsen om djurförbud bifalls respektive avslås i de olika instanserna?
- Hur många domar går längre än till länsrätten?
- Vilken typ av bedömning ligger till grund för besluten, är det djurets skick eller miljöns utformning eller något annat?
- Vilken av de fem punkten i 29 § DL är den vanligaste att djurförbud grundas på?

1.3. Material och Metod

Jag har systematiskt gått igenom alla domar från 18 februari 2004- 16 januari 2008, och från högsta instans till lägsta det vill säga från regeringsrätt till länsrätt. Totalt har jag läst 112 stycken beslut. Sju stycken domar har jag valt att plocka bort på grund av att det i två av dem varit kommunen som varit klagande part, en på grund av att klagande via skrivelse återkallat överklagandet, två stycken på grund av att länsstyrelsen brustit i sin utredning och fallen har förvisats tillbaka för vidare utredning, en på grund av länsrättens fel i ärendehantering (detta fall ska utredas separat) och ett fall där beslut gällt två parter varav en fått bifall och en fått avslag. Totalt får jag därför 105 stycken domar. Informationen jag valt ut ur domarna har förts in i ett Excel dokument med följande indelning.

Ärendets start	Datum för	Datum för	Datum omedelb.omh	Målnr	Årtal	Kommun	Lst dnr
----------------	-----------	-----------	-------------------	-------	-------	--------	---------

	dom LR	dom KR					
--	-----------	-----------	--	--	--	--	--

Högs ta insta ns	Djursl ag	Djurhållningssy stem	Avslag/bif all	Motiv till avslag/bif all	P i 29 § som beslut grund as	Brutit mot Resurs/funktions krav
---------------------------	--------------	-------------------------	-------------------	---------------------------------	--	--

Jag har upprättat fem stycken kodlistor för att kunna behandla mina data statistiskt. Dessa kodlistor gäller djurslag, djurhållningssystem, resurs/funktionskrav, avslag/bifall, samt punkt i 29§ som beslut grundas på se bilaga 1.

Beslut från länsstyrelsen enligt 29 § djurskyddslagen som inte överklagats av någon part kommer inte med i min datainsamling. Det skulle vara intressant att se hur många av Miljö- och hälsoskyddsnämndernas anmälningar enligt 71 § djurskyddsförordningen som kommer till länsstyrelsen om prövning för beslut enligt 29 § djurskyddslagen som avslås respektive bifalls av länsstyrelserna. Länsstyrelsen är den instans som fastställer beslut enligt 29 § djurskyddslagen.

Under arbetets gång har jag stött på domar då det är miljö- och hälsoskyddsnämnden som är klagande och länsstyrelsen som är motpart. I dessa fall har länsstyrelsen avslagit miljö- och hälsoskyddsnämndens begäran om prövning av djurförbud enligt 29 § och nämnden har i sin tur överklagat beslutet till högre instans. Det skulle varit intressant att se samspelet mellan nämnderna och länsstyrelserna och deras syn på djurskyddet. Här saknar jag information och tidsmässiga resurser för en undersökning, men detta kan vara något för en annan student att gå vidare med.

2. Bakgrund

Den direkta djurskyddskontrollen sköts idag av de kommunala nämnderna. Vid årsskiftet 2008/2009 går djurskyddskontrollen antagligen över på länsstyrelsen och blir istället en statlig verksamhet. Proposition ligger i skrivandets stund hos miljö- och jordbruksutskottets för betänkande. Detta kan medföra att djurskyddskontrollerna i framtiden blir mer enhetliga än den varierade kvalitet som finns idag. Men i detta arbete utgår jag från hur djurskyddet är uppbyggt nu och kommer därför i fortsättningen hänvisa till kommunen när jag pratar om den direkta djurskyddskontrollen.

2.1 Hur sköts djurskyddskontrollen idag?

2.1.1 Kommunen

Enligt 24 § djurskyddslagen ska den offentliga kontrollen utövas av länsstyrelsen, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. I 59 § djurskyddsförordningen står det att behörig myndighet att utöva den offentliga kontrollen är kommunerna om inte annat följer av 62 § andra stycket 2 djurskyddsförordningen. Vidare utvecklas i 24 § djurskyddslagen att en kommuns offentliga kontroll skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som har uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden skall ha tillgång till djurskyddsutbildad personal i den omfattning som behövs för att nämnden skall kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Kommunernas uppgift som kontrollmyndighet som utövar den offentliga kontrollen skall genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna (24 § andra stycket Djurskyddslagen) Vidare framgår av 24 b § att den myndighet som utövar offentlig kontroll skall verka för att överträdelse av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletterats av lagen, beivras. Lagen nämner även kommunal samverkan i den offentliga kontrollen.

En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att kontrolluppgifter som kommunen har enligt denna lag skall skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att meddela beslut i ett ärende (24 c § första stycket djurskyddslagen). Kommunerna får också efter överenskommelse med en annan kommun uppdra åt anställda i den kommunen att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900) (24 c § andra stycket djurskyddslagen).

2.1.2 Länsstyrelsen

Länsstyrelsens roll inom djurskyddet specificeras i 62 § djurskyddsförordningen som säger att länsstyrelsen utövar offentlig kontroll genom att samordna kommunerna inom länet och ge stöd, råd och vägledning till dessa. Samt att länsstyrelsen är behörig myndighet att utöva kontroll av cirkusar enligt 36 a § djurskyddsförordningen och verksamheter som med stöd av 24 d § eller 24 f § djurskyddslagen har överflyttats till länsstyrelsen. De två sistnämnda §§ innebär följande direkt taget ur lagtexten:

24 d §

Länsstyrelsen i det län där en kommun är belägen får, i samråd med kommunen, i det enskilda fallet besluta att den offentliga kontroll av en viss verksamhet som kommunen annars har skall flyttas över till länsstyrelsen. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Länsstyrelsen får besluta att kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen, om länsstyrelsen och kommunen är överens om det. Lag (2006:809).

24 f §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin kontrollskyldighet när det gäller en viss verksamhet, får regeringen på ansökan av länsstyrelsen i det län där kommunen är belägen, besluta att ansvaret för kontrollen över den verksamheten skall flyttas över till länsstyrelsen.

Regeringen får besluta att ansvaret för kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen. Lag (2006:809).

Det tas också upp i djurskyddsförordningen 66 § att länsstyrelser och de kommuner som är belägna i länet skall samråda med varandra i en för ändamålet bildad samordningsgrupp. Länsstyrelserna skall ansvara för att sammankalla grupperna (Förordning 2006:818)

2.1.3 Jordbruksverket

Jordbruksverket, som är den efter regeringens bemyndigande högsta instans inom djurskyddet, utövar offentlig kontroll genom att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dem enligt 63 § djurskyddsförordningen. Enligt 65 § djurskyddsförordningen är det också Jordbruksverket som får meddela föreskrifter om hur den offentliga kontrollen skall bedrivas och skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna information till Jordbruksverket eller en länsstyrelse om den kontrollverksamhet som bedrivs (Förordning 2006:818). Föreskrifter om hur den offentliga kontrollen ska bedrivas regleras i L 44 (DFS 2007:2).

2.2 Den rättsliga processen i djurskyddsärenden

2.2.1 Brottmål

Djurskyddsärenden kan handläggas som brottmål i allmän domstol enligt rättegångsbalken, där tingsrätten är den första instansen, hovrätten den andra och högsta domstolen den tredje och högsta instansen. I brottmålsrättegången är det muntlighetsprincipen som tillämpas. Med detta menas att all bevisning upptas muntligen inför rätten (Striwing & Åslund 2002). Vid misstanke om ett ärende av brottmålskaraktär görs en åtalsanmälan till åklagarkammaren eller till polismyndighet.

Huruvida anmälan görs till polismyndighet eller åklagarkammare spelar mindre roll, då polisen fungerar som åklagaren utredningsorganisation. Åklagaren har i brottmål så kallad bevisbörda vilket innebär att åklagaren skall styrka de omständigheter som han lägger den åtalade till last (Striwing & Åslund 2002).

I djurskyddsärenden inom kategorin brottmål har vi brott mot djurskyddslagen som regleras i 36 §, 36 a § djurskyddslagen och djurplågeri. Divergensen på dessa två begrepp innebär att ett djurplågeri måste innefatta ett lidande. I brottbalken 16 kap. 13 § står det som följer:

Om någon uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt, otillbörligen utsätter djur för lidande, döms för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år.

I djurplågeristadgandet betyder lidande smärta eller plåga som haft en inte blott obetydlig intensitet och varaktighet (Striwing & Åslund 2002)

I djurskyddslagen regleras straffsanktionerade paragrafer i 36 § djurskyddslagen. Denna paragraf yttrar följande direkt taget ur lagtexten;

36 § Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3, 5, 6, 8-11, 13, 14, 16-19 a eller 21 §,
2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag, eller
3. underlåter att följa ett sådant föreläggande eller bryter mot ett sådant förbud som avses i 29 §.

Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, döms till fängelse i högst två år.

Om gärningen är att anse som ringa skall inte dömas till ansvar.

Till ansvar enligt denna paragraf döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottbalken. Lag (2002:550).

36 a § Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser

bestämmelser om myndighetsutövning.

Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, döms till fängelse i högst två år.

Om gärningen är att anse som ringa skall inte dömas till ansvar.

Till ansvar enligt denna paragraf döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken. Lag (2006:809).

2.2.2 Förvaltningsärenden

Som tidigare nämnts kan djurskyddsärenden handläggas som brottmål. Djurskyddsärenden kan likaså handläggas som förvaltningsärenden. Förvaltningsrätt är den del av juridiken som omfattar rättsreglerna för den offentliga förvaltningen. Hit hör främst regler om förvaltningsmyndigheternas organisation och arbete samt om förhållandet mellan enskilda och det allmänna. Förvaltningsärenden är myndighetsbeslut (Nationalencyklopedin 1992). Dessa ärenden tillämpar förvaltningslagen och inblandade instanser härvid är länsrätten som första instans, kammarrätten som andra och regeringsrätten som tredje och högsta instans.

I kontrast till brottmål är det skriftlighetsprincipen som tillämpas i dessa ärenden. Rätten får grunda sitt avgörande på inkomna handlingar och vad som övrigt framkommit i ärendet. Det hela präglas på officialprincipen vilken innebär att myndigheten har ett utredningsansvar och skall se till att varje ärende blir utrett som dess karaktär kräver (Striwing & Åslund 2002). Ärenden som hamnar under denna kategori ur djurskyddssynpunkt är de beslut som tagits av myndigheterna. I detta fall kommuner, länsstyrelser och Jordbruksverket. Ärenden gällande 29 § djurskyddslagen förbud att ha hand om djur handläggs på detta sätt.

2.3 Förbud att ha hand om djur enligt 29 § djurskyddslagen

Den första svenska djurskyddslagen tillkom år 1944 (Persson 2005). Redan i mars 1935 inkom från riksdagen till Hans Kungl. Maj:t en skrivelse om att man ville vidta åtgärder för en utredning angående en särskild lag om djurskydd. I november 1938 lämnade tillförordnad utredningsman ett betänkande med förslag rörande djurskyddslagstiftning. Utredningsmannen föreslog att domstol skulle kunna i vissa fall döma den som gjort sig skyldig till djurplågeri till förbud att syssla med djur. Detta förslag avslogs med motivering att de personer som skulle drabbas av denna bestämmelse vore på grund av sin sinnesbeskaffenhet straffria och att ett förbud i denna kaliber skulle innebära ett allt för stort ingrepp i människors försörjningsmöjligheter. Det ansågs även att det inte skulle vara praktiskt möjligt att kontrollera efterlevnaden av förbudet (prop. 1944:43).

Frågan om införande av djurförbud i den svenska djurskyddslagstiftningen tas upp

igen i april 1967 vid en interpellationsdebatt i riksdagens andra kammare. Det gjordes där gällande att det i praktiken inte räckte med de möjligheter som djurskyddslagen ger samhällets organ att ingripa till förekommande av allvarliga fall av djurplågeri eller fortgående vanvård av djur. En promemoria upprättas i mars 1968 som mynnar ut i ett förslag om att en bestämmelse om möjlighet att meddela förbud att handha djur förs in i djurskyddslagen (prop. 1968:170).

Bestämmelsen trädde ikraft 1969 och infördes i djurskyddslagen och inte strafflagen. Förbud skulle enligt promemorian meddelas i administrativ ordning för att det skulle vara möjligt att ingripa snabbt utan att behöva avvakta åtal och dom (prop 1968:170).

Det definieras i promemorian 1968 att beslut om förbud att handha djur skulle i allmänhet bara tillgripas först sedan den mildare formen av ingripande dvs. meddelande av föreskrift, har visat sig lönlös. Vidare skrivs att endast om ett av hälsovårdsnämnden konstaterat missförhållande är av allvarligt slag, till exempel sådant att åtal är påkallat bör förbud kunna meddelas även om någon annan åtgärd inte prövats dessförinnan. Beslutet kommer att drabba den som äger djuren och förbudet ges antingen för viss tid eller för alltid. Beslutet ska kunna begränsas till ett visst djurslag och bör kunna återkallas när man är övertygad om att den försumlige på nytt kan anförtros djuren utan risk för vanvård (prop 1968:170).

När vår nuvarande djurskyddslag tillkom 1988 överfördes förbudsbestämmelsen i stort sett oförändrad (Persson 2005)

I proposition 2001/02:93 Ändringar i djurskyddslagen, mm., föreslås dessa straffbestämmelser bli skärpta. Regeringens förslag i denna proposition lyder som följer: Länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur eller visst slag av djur för den som dömts för djurplågeri. Sådant förbud skall också meddelas den som vid upprepande tillfällen dömts för brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller den som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut om föreläggande. Förbud skall inte meddelas om det är uppenbart att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Regeringens skäl för förslag till ändring menar att en person som dömts för djurplågeri enligt brottbalken måste anses ha visat sig klart olämplig att i fortsättningen hålla djur. Endas de allvarligaste gärningarna riktade mot djur sanktioneras genom bestämmelser i brottbalken. Det är därför befogat att som en särskild grund för ingripande ange att den som dömts för djurplågeri skall förbjudas ha hand om djur. En skärpning av reglerna ska göras genom att ett förbud i framtiden skall meddelas när något av kriterierna för detta är uppfyllt såvida det inte är uppenbart att ett upprepande inte kommer att ske (prop 2001/02:93). Förbud att ha hand om djur enligt 29 § djurskyddslagen ser idag ut som följer direkt taget ur djurskyddslagen

29 § Länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som

1. inte följer ett beslut som en kontrollmyndighet har meddelat enligt 26 § och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,
2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur,
3. har misshandlat ett djur,
4. har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottbalken,

eller

5. vid upprepade tillfällen dömts för brott enligt 36 eller 36 a § eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.

Förbud skall inte meddelas, om det är uppenbart att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Om den mot vilken förbudet riktas är ägare av djuret, får länsstyrelsen dessutom ålägga honom att göra sig av med det och förbjuda honom att skaffa djur över huvud taget eller ett visst slag av djur.

Förbudet kan avse viss tid eller gälla tills vidare

3. Resultat

För att gå vidare med mina data har det varit nödvändigt att finna en definition på resurskrav respektive funktionskrav. Mitt material kommer att delas in i de respektive kategorierna (resurs- funktionskrav) efter de definitioner som jag har gjort nedan.

Resurskrav: Något som djuret har fysisk tillgång till som fungerar som hjälpmedel. Som till exempel rasthage, ligghall, foder, vatten, eller ströbädd. Resurskrav anger något som djuret ska ha tillgång till. Djuret ska ha en...

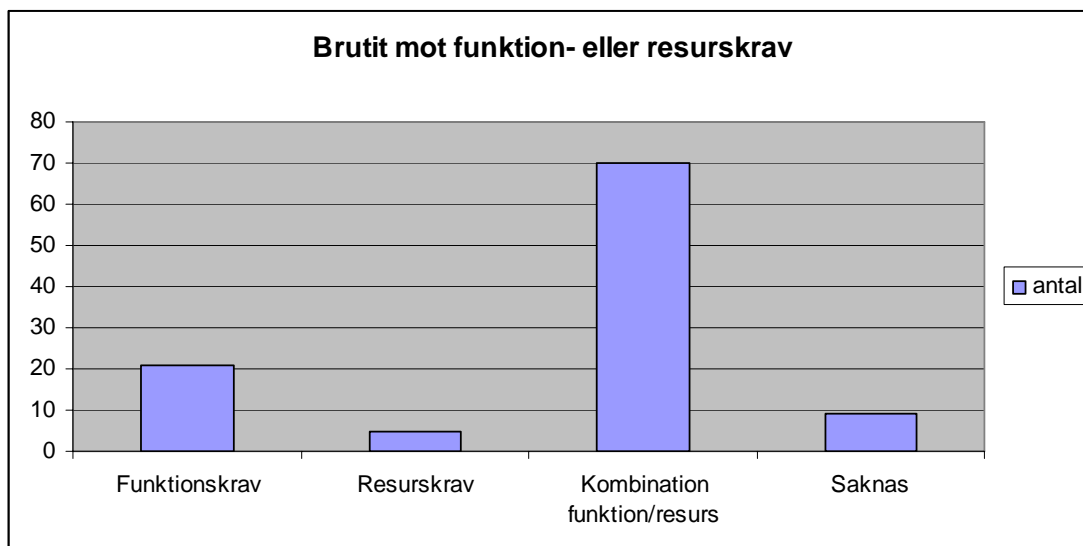
Funktionskrav: Är något som beskriver vad regleringen vill uppnå för djuret som till exempel att fodret ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel. Djurets hull är också ett funktionskrav. Funktionskrav anger hur någonting ska fungera för djuret. Ett resultat ska uppnås.

Tabell 1

Resurskrav	Funktionskrav
Rasthage	Motions-/rörelsebehovet tillgodosett
Ligghall	Tillräckligt skydd för väder och vind
Foder	Normalt hull
Utgödsling	Lämpliga markförhållanden
Ströbädd	God luftkvalitet och komfortabel liggplats
Larm i stall	Förutsättningar att rädda djuren vid brand
Sällskap av artfrände	Sociala behovet tillgodosett
Angiven avvänjningsålder	Förebygga onormala beteenden

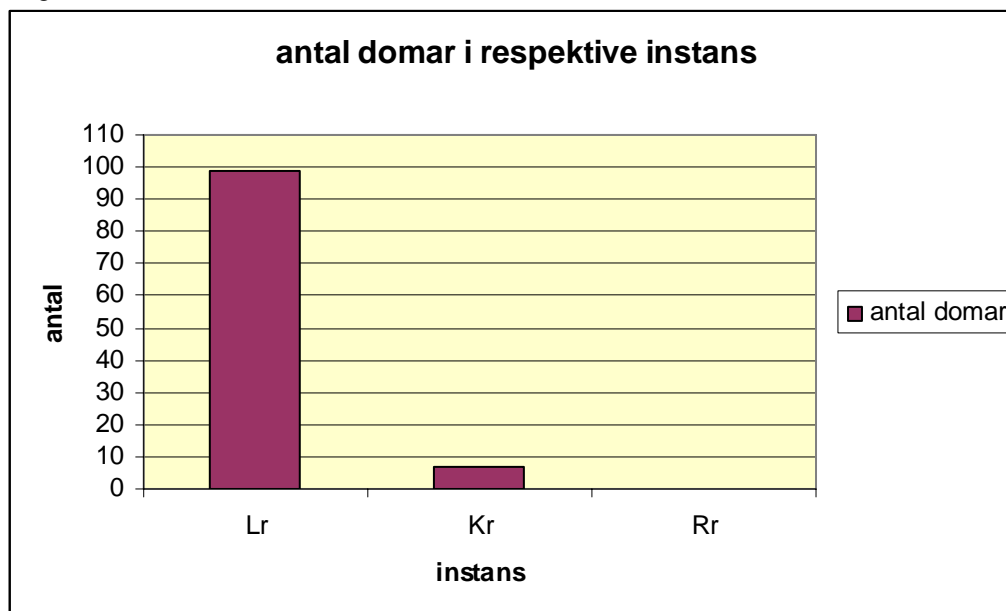
En av mina frågeställningar var, vilken typ av bedömning ligger till grund av besluten, är det djurets skick eller miljöns utformning eller något annat? Med hjälp av mina definitioner på begreppen resurs- respektive funktionskrav kan jag nu få ut ett resultat och kanske ett svar på min frågeställning (se diagram 1).

Diagram 1

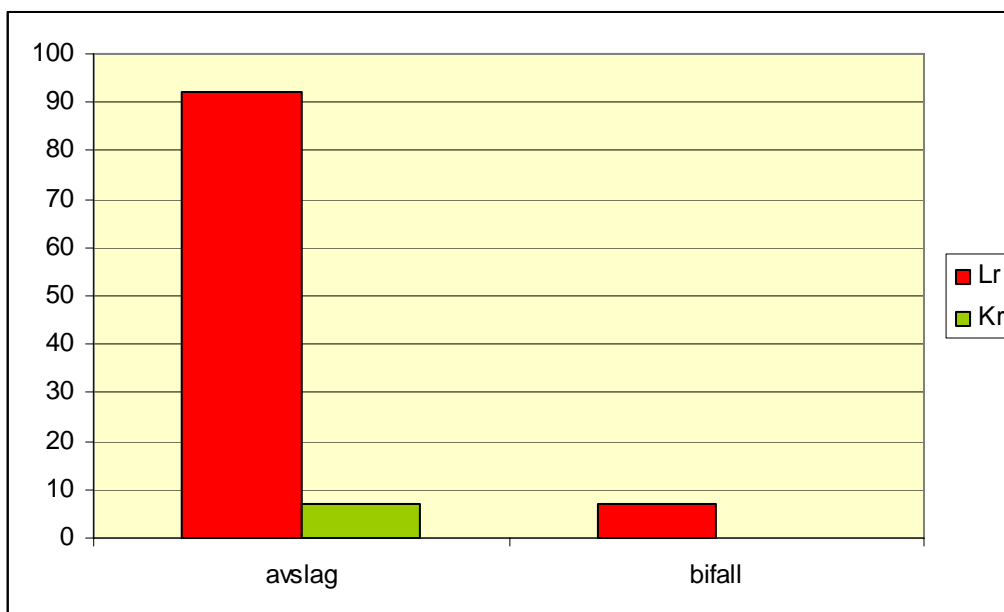
Nästa frågeställning gällde hur många beslut som når de olika instanserna. Av mina 105 beslut är det endast 7 stycken som fått prövningstillstånd i kammarrätten, och 98 stycken som har länsrätten som sista instans. Inget beslut har fått prövningstillstånd i regeringsrätten (se diagram 2).

Diagram 2

Av de 105 stycken domar jag läst gick 7 stycken vidare till prövning i kammarrätten. Alla dessa fick avslag i denna instans. Av de 98 stycken domar som slutade på länsrättnivå fick 7 stycken bifall och resterande 91 stycken fick avslag (se diagram 3).

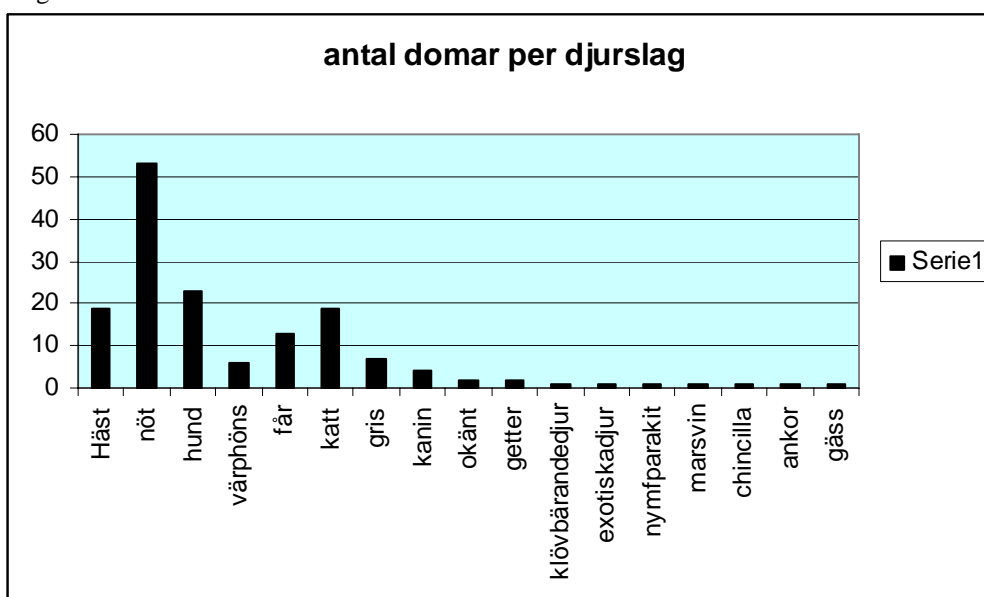
Diagram 3

Vad gäller frågeställningen om vilket djurslag det är vanligast att djurförbud utfärdas på får jag följande resultat:

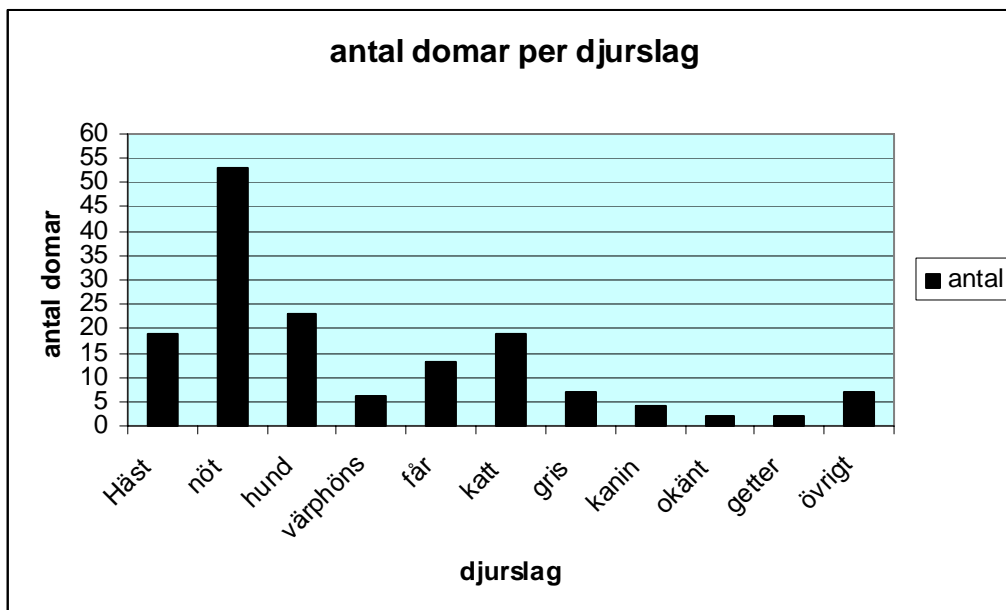
I det första diagrammet redovisas alla djurslag men för att få ett mer överskådligt diagram har jag slagit ihop de djurslag som bara förekommit i en dom vardera och bildat en grupp som jag kallar övrigt. I en del domar har personen i innehaft fler än ett djurslag vilket gör att det totala antalet djur överstiger 105 stycken som var det totala antalet domar (se diagram 4 resp. 5).

Diagram 4

Häst 19, Nöt 53, Hund 23, Värphöns 6, Får 13, Katt 19, Gris 8, Kanin 4, Okänt 2, Getter 2, klövbärandedjur 1, Exotiska djur 1, Nymfparakit 1, Marsvin 1, Chincilla 1, Ankor 1, Gäss 1

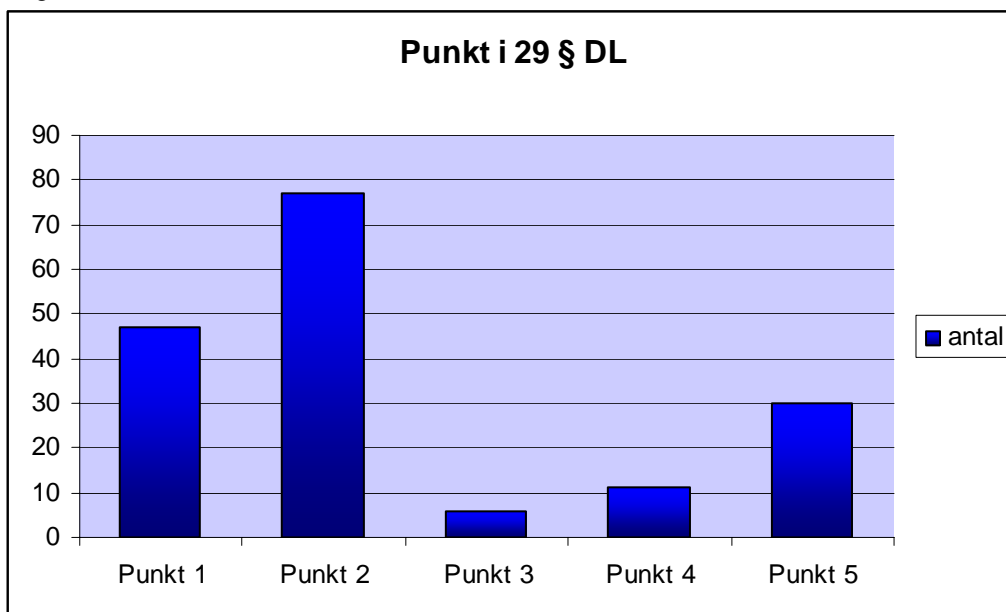
Diagram 5

Häst 19, Nöt 53, Hund 23, Värphöns 6, Får 13, Katt 19, Gris 8, Kanin 4, Okänt 2, Getter 2, Övrigt 7

Sist men inte minst var min frågeställning angående vilken av de fem punkterna i 29 § som det är vanligast att ett djurförbud grundas på (se diagram 6).

Diagram 6

4. Diskussion

I det första betänkandet kring detta arbete hade jag en förväntning om att det i frågan om avslag respektive bifall i de olika instanserna skulle ge motsatt svar än det jag fått ut av mina data. Jag trodde att det var fler domar som skulle få bifall än avslag i de olika instanserna, men till min glädje hade jag fel! Av 105 stycken domar är det endast 7 stycken totalt som fått bifall vilket innebär ca 6 % av domarna. Jag tycker detta är en positiv siffra. Självklart ska vi alltid sträva efter att sänka den men utifrån mina förväntningar tycker jag att det var ett positivt resultat.

Man kan också urskilja av min dataanalys att de domar som kommit så långt att de fått prövningstillstånd i kammarrätten också där får avslag. Kanske man kan urskilja en trend att det i stort sett är i länsrätten som djurskyddsärenden gällande djurförbud avgörs. Av min data kan vi också se att av de 105 stycken domar som jag beskådat är det endast 7 stycken som överklagats och fått prövningstillstånd i kammarrätten. Detta styrker den trend jag försöker påvisa, då ca 94 % av domarna stannar på länsrättsnivå. Att ingen dom gällande djurförbud hittats i regeringsrätten kanske också tyder på denna trend.

När det gäller vilken punkt i 29 § DL som djurförbudet grundas på kan vi se att punkt 2 är i stark majoritet. Men besluten grundas nästan aldrig enbart bara på en av dessa punkter. Ofta har den person som djurförbudet gäller gjort sig skyldig till brott mot fler av dessa punkter. Besluten grundas därför på en kombination av de olika punkterna. Den punkt som oftast förekommer i sin ensamhet som beslutsgrund är punkt nummer 5 . Detta kan vara logiskt då denna punkt innebär ett förbud grundat på att personen vid upprepande tillfällen dömts för brott enligt 36 eller 36 a § DL eller vid upprepande tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 § DL. Har man gjort dessa överträdelser inkluderar det ofta kriterierna för de 4 resterande punkternas innehåll också. Undantaget skulle vara punkt 4 som handlar om djurplågeri då det inte innefattas i 36 § DL. Denna del kan vara av intresse för de som är ute och jobbar i fält med djurskyddskontrollen. Vilken punkt i 29 § DL bör man åberopa som underlag och vilken tynger mest i de olika instanserna.

En annan frågeställning var vilket djurslag som det var vanligast att utfärda djurförbud på. Det är svårt att definiera detta svar exakt då ett djurförbud i ett domslut måste specificeras om det enbart gäller ett eller fler typer av djurslag. Vanligen står det i domsluten att personen erhåller ett generellt djurförbud, vilket i sin juridiska mening innebär att personen får förbud att hålla alla sorters djur. I vissa fall formuleras en begränsning, till exempel att personen i fråga förbjuds att hålla klövbärande djur. Denna formulering innebär att personen bara förbjuds att hålla just klövbärande djur, alla andra djur är personen tillåten att hålla. De uppgifter jag plockat ur mina lästa domar är de djurslag som personen i domen haft och som beslutens underlag baserats på. Jag tar det som en självklarhet att det är dessa djurslag som personen får djurförbud på om inget annat specificerats. I en del domar har begränsningar i förbudet förekommit men då har förbudet gällt de djur som personen innehaft. I andra fall har ett generellt förbud beslutats och jag tolkar därför dessa som förbud att inneha alla typer av djur. Så en mer korrekt frågeställning skulle vara *Vilket djurslag är vanligast att ett djurförbud grundas på?* Eller *Inom vilket djurslag är det vanligast att man hittar personer som beläggs med djurförbud?*

Att det är nötkreatur som är det vanligaste djurslag ett djurförbud grundas på var ingen överraskning. Det resultatet hade jag förväntat mig. Ur resultatet kan vi också konstatera att det är lantbrukets djur som är vanligast tillsammans med hund och katt. Ett par enstaka fall rör övriga sällskapsdjur. Något som kan vara värt att uppmärksamma och understryka kan vara det faktum att det inte finns något fall rörande mink, som trots allt diskuteras mycket i media och även inom näringen och djurskyddet. Ett enda fall av mina domar har gällt cirkusdjur (exotiska djur). Detta tycker jag också är värt att belysa lite extra då jag är av den meningen att det är svårt att se en cirkus möjligheter att under dess omständigheter tillgodose alla djurens behov. Jag tycker att det är förvånande att det bara finns en dom om djurförbud på cirkus med tanke på svårigheterna att upprätthålla djurskyddet för exotiska djur i denna typ av djurhållning.

I frågan gällande om det är funktionskrav eller resurskrav som besluten grundas på talar diagrammet i resultatet för sig själv. Beslut grundade på funktionskrav är vanligare än beslut grundade på resurskrav. Men det är tydligt att majoriteten av domarna ofta grundas på en kombination av dessa två. Efter att ha arbetat med mina definitioner på funktionskrav respektive resurskrav har jag insett att dessa två begrepp ofta går hand i hand. Det var svårt att skilja på begreppen i vissa fall och det krävdes en rejäl tankeställare för mig för att skapa definitioner. Till min hjälp för att kunna definiera dessa begrepp har jag använt mig av bland annat Svenska Akademiens ordbok och www.synonymer.se via nätet. Att begreppen går hand i hand kanske inte är så svårt att förstå. Om vi till exempel pratar om djurets hull som är ett funktionskrav enligt min definition, får inte djuret foder vilket är ett resurskrav påverkas hullet. Men för att skilja på begreppen måste man tänka som så att djuret kan ha tillgång till foder (resurskrav) men av dålig kvalitet (funktionskrav) som påverkar hullet. Detta är ett exempel på en situation där man brutit mot funktionskraven. Skulle djuren däremot inte haft tillgång till foder och varit magra skulle detta varit exempel på en kombination av resurskrav och funktionskrav.

Idag finns inga definitioner på dessa två begrepp varken på jordbruksverket eller hos näringen. Det var därför nödvändigt för mig att sätta mitt finger på vad som var vad. Neringen har svårt att definiera dessa begrepp och menar ofta på att funktionskrav är motsatsen till detaljregler. Detta stämmer inte då funktionskrav ibland kan vara mycket detaljerade, ett exempel är 21 § 1 kap i L100 (Djurskyddsmyndigheten 2007:5) som handlar om luftkvalitet i stallbyggnaden. Här har vi bestämmelser som är väldigt detaljerade men luftkvalitet är fortfarande ett funktionskrav. Det är mer korrekt att uttrycka sig som så att ett resurs- respektive funktionskrav kan vara mer eller mindre detaljerat.

Referenser

Avhandling

Persson, S. 2005. Till djurens skydd - aspekter av länsstyrelsens roll inom djurskyddstillsynen. Juridiska fakulteten Lunds universitet, Lund, Sverige

Böcker

Nationalencyklopedin. 1992. sjunde bandet sid 280. Höganäs. Bokförlaget Bra Böcker AB.

Striwing, H., & Åslund, M. 2002. Utredning av vanvård. Stockholm. Författares Bokmaskin.

Lagtexter

Djurskyddsförordningen (1988:539)

Djurskyddslagen (1988:534)

Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:5) om djurhållning inom lantbruket m.m., saknr L100

Kungl. Maj:ts proposition nr 43 år 1944

Kungl. Maj:ts proposition nr 170 år 1968

Proposition 2001/02:93 Ändringar i djurskyddslagen, m.m.

Internetsidor

Svenska Akademiens ordbok, <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>, använd 2008-04-22. 14.34

Synonymer.se, <http://www.synonymer.se/>, använd 2008-04-22. 14.35

Bilaga 1

Kodlista

Djurslag

Häst	1
Nöt	2
Slaktsvin	4
Suggor	5
Hund	6
Katt	7
Värphöns	8
Slaktkycklingar	9
Får	10
Getter	11
Klövbärandedjur	12
Okänt	13
Kanin	14
Minigris	15
Exotiska djur(zebra, lama, elefant, dromedar mm)	16
Ren	17
Nymfparakit	19
Marsvin	20
Chinchillor	21
Ankor	22
Gäss	23

Djurhållningssystem

Inne katt	11
Ute katt	7
Lösdrift-nöt	9
Uppbundet, kortbås	8
Utegångsdjur, nöt	2
Utegångsdjur, Häst	4
Box plus utegång, Häst	1
Höns i bur	5
Vet ej	3
Kanin i bur	6
Utomhus i hundkoja	10

Resurs eller funktionskrav

Resurskrav	1
Funktionskrav	0
Saknas	2
Kombination funk/resurs	3

Punkt i 29 § som beslut grundas på

1. inte följer ett beslut som en kontrollmyndighet har meddelat enligt 26 § och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,
2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur,
3. har misshandlat ett djur,
4. har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller
5. vid upprepade tillfällen dömts för brott enligt 36 eller 36 a § eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.